

عنوان مقاله:

معناشناسی «ظن» در قرآن کریم بررسی مولفه های معنایی واژه «ظن» در قرآن کریم از لحاظ تایید یا رد دو معنایی بودن آن

محل انتشار:

دوفصلنامه دین و دنیای معاصر، دوره 7، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسنده:

مریم ساجدی - کارشناس ارشد معارف قرآنی، دانشگاه مفید، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

از آنجاکه مقوله ظن یا یقین از مسائل بنیادین فکر و دانش است، توجه به گمان و ستایش یا نکوهش آن در قرآن کریم، راه اندیشه در مبادی معرفتی دانش را می گشاید و از مسائل ریشه ای است که قرآن به آن پرداخته است. با مرور برخی آیات قرآن ممکن است به نظر برسد، تبعیت از هر ظنی از نظر قرآن ناپسند و مورد نکوهش است و در نتیجه در مواردی که قرآن کریم ظن برخی مومنان را ستوده است، این ظن به معنای یقین است. بسیاری متکلمان و مفسران نیز بر این باورند که عقیده باید یقینی باشد و ظن در مسائل اعتقادی معتبر نیست و در نتیجه ظن را در آیات حاوی ظن به مسائل اعتقادی، حمل بر یقین کرده یا به تاویل برده اند و واژه ظن را از کلمات اضداد دانسته که دارای دو معنای ظن و یقین است. این پژوهش با مطالعه معناشناسانه آیاتی که به ستایش یا نکوهش ظن پرداخته است و توجه به قرائن پیرامونی آن و واژگانی که در یک دایره معنایی با کلمه کانونی ظن قرار دارند، این نکوهش یا ستایش و محدوده هرکدام را از منظر قرآن کریم و با بهره گیری از متدلوژی معناشناسی بررسی کرده است و نوع مفهوم سازی و جهان بینی قرآن در مورد ظن پسندیده و ناپسند را به دست آورده است. این تحقیق نشان می دهد، مجموعه کلمات مترادف، همنشین و متضاد ظن، قرینه ای بر حمل ظن بر یقین در آیاتی که مفسران بر یقین حمل کرده اند، به دست نمی دهد و حمل آیات بر معنای غالب ظن یعنی گمان از نظر منطق قرآن مانعی ندارد و بلکه مطابق اصل ظهور و اصالت قرآن و نیز علم و حکمت باری تعالی است.

کلمات کلیدی:

قرآن و معناشناسی، قرآن و معرفت شناسی، ظن، یقین، معنای حقیقی ظن، معنای مجازی ظن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1390189>

